TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. gruodžio 20 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Fizinių asmenų apsauga tvarkant asmens duomenis – Direktyva 95/46/EB – 2 straipsnio a punktas – Sąvoka „asmens duomenys“ – Per profesinį egzaminą egzaminuojamojo pateikti raštiški atsakymai – Dėl šių atsakymų egzaminuotojo pateiktos pastabos – 12 straipsnio a ir b punktai – Atitinkamo asmens teisės gauti informaciją ar teisės pataisyti duomenis apie save apimtis“

Byloje C-434/16

dėl *Supreme Court* (Aukščiausiasis Teismas, Airija) 2016 m. liepos 29 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2016 m. rugpjūčio 4 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Peter Nowak

prieš

Data Protection Commissioner

Teisingumo Teismas (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Ilešič (pranešėjas), teisėjai A. Rosas, C. Toader, A. Prechal ir E. Jarašiūnas,

generalinė advokatė J. Kokott,

sekretorius: M. Aleksejev, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2017 m. birželio 22 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– P. Nowak, atstovaujamo solisitoriaus G. Rudden ir SC N. Travers,

– *Data Protection Commissioner*, atstovaujamo solisitoriaus D. Young ir SC P. A. McDermott,

– Airijos, atstovaujamos E. Creedon, L. Williams ir A. Joyce, padedamų baristerės A. Caroll,

– Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek ir J. Vláčil,

– Graikijos vyriausybės, atstovaujamos G. Papadaki ir S. Charitaki,

* Proceso kalba: anglų.

– Vengrijos vyriausybės, atstovaujamos Z. Fehér ir A. Pálfy,

– Austrijos vyriausybės, atstovaujamos G. Eberhard,

– Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna,

– Portugalijos vyriausybės, atstovaujamos L. Inez Fernandes, M. Figueiredo ir I. Oliveira,

– Europos Komisijos, atstovaujamos D. Nardi ir H. Kranenborg,

susipažinęs su 2017 m. liepos 20 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 281, 1995, p. 31; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k. 13 sk., 15 t., p. 355) išaiškinimu.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Peter Nowak ginčą su *Data Protection Commissioner* (duomenų apsaugos komisaras, Airija) dėl pastarojo atsisakymo leisti P. Nowak susipažinti su egzamino, kurį jis laikė, ištaisyto darbo kopija, motyvuojant tuo, kad jame esanti informacija nėra asmens duomenys.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 95/46

3 Direktyvos 95/46, kuria, kaip nurodyta jos 1 straipsnyje, siekiama apsaugoti fizinių asmenų pagrindines teises ir laisves, visų pirma jų teisę į privatų gyvenimą, tvarkant asmens duomenis ir pašalinti laisvo šių duomenų judėjimo kliūtis, 25, 26 ir 41 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

(25) kadangi apsaugos principai turi atsispindėti, viena vertus – atitinkamas prievoles paskiriant asmenims, <…> atsakingiems už tvarkymą, ypač už duomenų kokybę, techninį saugumą, pranešimą prižiūrinčiai valdžios institucijai ir aplinkybes, kurioms esant galima tvarkyti, o kita vertus, suteikiant tiems asmenims, [kurių duomenys tvarkomi] yra tvarkomi duomenys, teisę [būti informuotiems apie vykdomą tvarkymą, susipažinti su tvarkomais duomenimis,] reikalauti ištaisyti duomenis ar netgi prieštarauti dėl jų tvarkymo tam tikromis aplinkybėmis;

(26) kadangi apsaugos principai turi būti taikomi visai informacijai apie asmenį, kurio tapatybė yra nustatyta arba gali būti nustatyta; kadangi norint nustatyti, ar asmens tapatybė gali būti nustatyta, reikėtų atsižvelgti į visas priemones, kuriomis galėtų pasinaudoti duomenų valdytojas ar bet kuris kitas asmuo minėto asmens tapatybei nustatyti; kadangi apsaugos principai netaikomi duomenims, kurie paversti anoniminiais tokiu būdu, kad duomenų subjekto tapatybė nebegali būti nustatyta <…>;

<…>

(41) kadangi bet kuriam asmeniui turi būti sudarytos galimybės pasinaudoti teise gauti su juo susijusius tvarkomus duomenis [teise susipažinti su tvarkomais duomenimis, susijusiais su juo], ypač norint patikrinti duomenų tikslumą ir tvarkymo teisėtumą; <…>“

4 Sąvoka „asmens duomenys“ yra apibrėžta šios direktyvos 2 straipsnio a punkte kaip „bet kur[i] informacij[a], susijusi su asmeniu (duomenų subjektu), kurio tapatybė yra nustatyta arba gali būti nustatyta; asmuo, kurio tapatybė gali būti nustatyta, yra tas asmuo, kurio tapatybė gali būti nustatyta tiesiogiai ar netiesiogiai, ypač pasinaudojus nurodytu asmens identifikavimo kodu arba vienu ar keliais to asmens fizinei, fiziologinei, protinei, ekonominei, kultūrinei ar socialinei tapatybei būdingais veiksniais“.

5 Minėtos direktyvos II skyriaus I skirsnio „Duomenų kokybės principai“ 6 straipsnis išdėstytas taip:

„1. Valstybės narės numato, kad asmens duomenys turi būti:

a) tvarkomi teisingai ir teisėtai;

b) surinkti įvardintais, aiškiai apibrėžtais ir teisėtais tikslais, o po to tvarkomi su šiais tikslais suderintais būdais. Tolesnis duomenų tvarkymas istoriniais, statistiniais ar moksliniais tikslais laikomas suderinamu dalyku su sąlyga, kad valstybės narės numato atitinkamas apsaugos priemones;

c) adekvatūs, susiję ir savo apimtimi neviršijantys tikslų, kuriems jie renkami ir (arba) vėliau tvarkomi;

d) tikslūs ir, jei būtina, nuolat atnaujinami; turi būti imtasi visų reikalingų priemonių, kad duomenys, kurie yra netikslūs ar neišsamūs, palyginti su tikslais, dėl kurių jie buvo surinkti ar po to tvarkomi, būtų ištrinti arba ištaisyti;

e) laikomi tokio pavidalo, kad duomenų subjektų tapatybes būtų galima nustatyti ne ilgiau, nei tai yra reikalinga tais tikslais, dėl kurių duomenys buvo surinkti arba po to tvarkomi. Valstybės narės numato asmens duomenų, ilgesnį laiką saugomų dėl istorinės, statistinės ar mokslinės paskirties, atitinkamas apsaugos priemones.

2. Duomenų valdytojo pareiga užtikrinti, kad būtų laikomasi šio straipsnio 1 dalies.“

6 Direktyvos 95/46 II skyriaus II skirsnyje „Duomenų tvarkymo teisėtumo kriterijai“ esančiame 7 straipsnyje nustatyta:

„Valstybės narės numato, kad asmens duomenis galima tvarkyti tik tuo atveju, jeigu:

a) duomenų subjektas yra nedviprasmiškai davęs sutikimą

arba

<…>

c) tvarkyti reikia vykdant teisinę prievolę, kuri privaloma duomenų valdytojui,

arba

<…>

e) tvarkyti reikia vykdant užduotį, atliekamą visuomenės labui, arba įgyvendinant oficialius įgaliojimus, suteiktus duomenų valdytojui arba trečiajai šaliai, kuriai atskleidžiami duomenys,

arba

f) tvarkyti reikia dėl teisėtų interesų, kurių siekia duomenų valdytojas arba trečioji šalis (šalys), kurioms atskleidžiami duomenys, išskyrus atvejus, kai duomenų subjekto, kuriam pagal 1 straipsnio 1 dalį reikalinga apsauga, teisės ir laisvės yra viršesnės nei šie interesai.“

7 Šios direktyvos 12 straipsnyje „Teisė gauti informaciją [Teisė susipažinti]“ nustatyta:

„Valstybės narės garantuoja kiekvienam duomenų subjektui teisę reikalauti, kad duomenų valdytojas:

a) be apribojimų, priimtinais laiko tarpais, per daug nedelsdamas ir be pernelyg didelių išlaidų pateiktų:

– patvirtinimą, ar su juo susiję duomenys yra tvarkomi, ir informaciją bent jau apie tvarkymo tikslus, duomenų kategorijas, gavėjus, kuriems atskleidžiami duomenys, arba jų kategorijas,

– pranešimą suprantamu pavidalu apie tvarkomus duomenis ir bet kurią prieinamą informaciją apie jų šaltinius,

<…>

b) tinkamai ištaisytų, ištrintų arba blokuotų duomenis, kurie tvarkomi nesilaikant šios direktyvos nuostatų, o ypač kai tie duomenys yra neišsamūs ar netikslūs;

c) praneštų trečiosioms šalims, kurioms duomenys buvo atskleisti, kad pagal b punktą duomenys buvo ištaisyti, ištrinti ar blokuoti, nebent tai padaryti būtų neįmanoma arba pernelyg sunku.“

8 Direktyvos 13 straipsnyje „Išimtys ir apribojimai“ nurodyta:

„1. Valstybės narės gali priimti teisines priemones, kad apribotų 6 straipsnio 1 dalyje, 10 straipsnyje, 11 straipsnio 1 dalyje bei 12 ir 21 straipsniuose numatytų prievolių ir teisių mastą, kai toks apribojimas yra reikalinga apsaugos priemonė norint užtikrinti:

<…>

g) duomenų subjekto apsaugą arba kitų asmenų teisių ir laisvių apsaugą.

<…>“

9 Direktyvos 95/46 14 straipsnyje „Duomenų subjekto teisė prieštarauti“ nurodyta:

„Valstybės narės suteikia duomenų subjektui teisę:

a) bent 7 straipsnio e ir f punktuose nurodytais atvejais [remiantis] privalomu teisėtu pagrindu, susijusiu su jo konkrečia padėtimi, prieštarauti duomenų apie jį tvarkymui, išskyrus, kai nacionaliniai įstatymai nustato kitaip. Kai prieštaraujama pagrįstai, tvarkant duomenų valdytojo iniciatyva, tokie duomenys nebegali būti toliau tvarkomi;

<…>“

10 Šios direktyvos 28 straipsnyje „Priežiūros institucija“ nustatyta:

„1. Kiekviena valstybė narė numato, kad viena ar daugiau valdžios institucijų privalo kontroliuoti, kaip jos teritorijoje yra taikomos pagal šią direktyvą valstybių narių priimtos nuostatos.

<…>

3. Kiekvienai valdžios institucijai suteikiami visų pirma:

– įgaliojimai tirti, kaip antai: įgaliojimai sužinoti tvarkymo operacijų turinį ar [ir] įgaliojimai surinkti visą informaciją, reikalingą priežiūros funkcijoms atlikti,

– įgaliojimai veiksmingai įsikišti, pavyzdžiui, <…> įgaliojimai nurodyti blokuoti, ištrinti arba sunaikinti duomenis, laikinai arba visiškai uždrausti tvarkyti duomenis <…>

<…>

Priežiūros institucijų priimti sprendimai, sukėlę nusiskundimų, gali būti skundžiami teismuose.

4. Kiekviena priežiūros institucija nagrinėja bet kurio asmens ar tam asmeniui atstovaujančios asociacijos iškeltus ieškinius [pateiktus prašymus] dėl jo teisių ir laisvių apsaugos tvarkant asmens duomenis. Suinteresuotam asmeniui pranešama apie skundo nagrinėjimo baigtį.

<…>“

Reglamentas (ES) 2016/679

11 Nuo 2018 m. gegužės 25 d. taikomas 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016, p. 1), kaip numatyta jo 99 straipsnio 2 dalyje. Šio reglamento 94 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Direktyva 95/46 panaikinama ir nustoja galioti nuo tos pačios dienos.

12 Minėto reglamento 15 straipsnyje „Duomenų subjekto teisė susipažinti su duomenimis“ nustatyta:

„1. Duomenų subjektas turi teisę iš duomenų valdytojo gauti patvirtinimą, ar su juo susiję asmens duomenys yra tvarkomi, o jei tokie asmens duomenys yra tvarkomi, turi teisę susipažinti su asmens duomenimis <…>

<…>

3. Duomenų valdytojas pateikia tvarkomų asmens duomenų kopiją. <…>

4. 3 dalyje nurodyta teisė gauti kopiją negali daryti neigiamo poveikio kitų teisėms ir laisvėms.“

13 Reglamento Nr. 2016/679 23 straipsnyje „Apribojimai“ numatoma:

„1. [Pagal Sąjungos ar valstybės narės teisę], kuri taikoma duomenų valdytojui arba duomenų tvarkytojui, teisėkūros priemone gali būti apribotos 12–22 straipsniuose <…> nustatytos prievolės ir teisės, kai tokiu apribojimu gerbiama pagrindinių teisių ir laisvių esmė ir [toks apribojimas] demokratinėje visuomenėje yra būtina ir proporcinga priemonė siekiant užtikrinti:

<…>

e) kitus Sąjungos ar valstybės narės svarbius tikslus, susijusius su bendrais viešaisiais interesais, visų pirma svarbiu ekonominiu ar finansiniu Sąjungos ar valstybės narės interesu, įskaitant pinigų, biudžeto bei mokesčių klausimus, visuomenės sveikatą ir socialinę apsaugą;

<…>

i) duomenų subjekto apsaugą arba kitų asmenų teisių ir laisvių apsaugą;

<…>“

Airijos teisė

14 *Data Protection Act 1988* (1988 m. Duomenų apsaugos įstatymas) su pakeitimais, padarytais *Data Protection* (*Amendment*) *Act 2003* (2003 m. Duomenų apsaugos pakeitimo įstatymas) (toliau – Duomenų apsaugos įstatymas) siekiama perkelti Direktyvą 95/46 į Airijos teisinę sistemą. Šio įstatymo 1 straipsnio 1 punkte sąvoka „asmens duomenys“ apibrėžta taip:

„Duomenys, susiję su gyvu asmeniu, kurio tapatybė yra ar gali būti nustatyta pagal tuos duomenis arba pagal duomenis kartu su kita informacija, kurią turi arba gali gauti duomenų valdytojas.“

15 Teisė susipažinti reglamentuojama 2003 m. Duomenų apsaugos pakeitimo įstatymo 4 straipsnyje, kurio 6 dalis, konkrečiai susijusi su prašymais leisti susipažinti su egzaminų darbų rezultatais, išdėstyta taip:

„a) Prašymas, kurį asmuo pateikia pagal šio straipsnio 1 dalį dėl jo laikyto egzamino rezultatų, šiame straipsnyje laikomas pateiktu:
i) egzamino rezultatų pirmojo paskelbimo dieną arba
ii) prašymo pateikimo dieną,

atsižvelgiant į tai, kuri yra vėlesnė; <…>

b) Pagal šią dalį „egzaminu“ laikomas bet koks procesas, per kurį pagal asmens atliekamo testo, darbo ar kitokios veiklos rezultatus nustatomas jo žinių, intelekto, įgūdžių ar gebėjimų lygis.“

16 Duomenų apsaugos pakeitimo įstatymo 6 straipsnyje nustatyta teisė pataisyti ir panaikinti asmens duomenis, kurie tvarkomi nesilaikant šio įstatymo.

17 Pagal pirmiau minėtą Duomenų apsaugos įstatymo 10 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktį duomenų apsaugos komisaras privalo tirti skundą, „nebent mano, kad jis yra nereikšmingas ir neargumentuotas“.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

18 P. Nowak, kaip apskaitininkas stažuotojas, laikęs ir sėkmingai išlaikęs pirmosios pakopos apskaitos egzaminus ir tris antrosios pakopos egzaminus, kuriuos organizavo *Institute of Chartered Accountants of Ireland* (Airijos licencijuotų apskaitininkų institutas, toliau – CAI). Vis dėlto jis keturis kartus neišlaikė strateginės finansų ir valdymo apskaitos egzamino, per kurį egzaminuojamiems asmenims buvo leidžiama naudotis vadovėliais.

19 Ketvirtąjį kartą neišlaikęs egzamino, 2009 m. rudenį P. Nowak iš pradžių pateikė skundą, kuriuo apskundė jo rezultatą. O kai šis skundas buvo atmestas 2010 m. kovo mėn., jis 2010 m. gegužės mėn. pateikė prašymą leisti, remiantis Asmens duomenų apsaugos įstatymo 4 straipsniu, susipažinti su juo susijusiais tvarkomais asmens duomenimis, kuriuos turėjo CAI.

20 2010 m. birželio 1 d. CAI pateikė P. Nowak 17 dokumentų, tačiau atsisakė pateikti jo egzamino darbo kopiją, nes jame nebuvo asmens duomenų, kaip tai suprantama pagal Asmens duomenų apsaugos įstatymą.

21 Tuomet P. Nowak kreipėsi į duomenų apsaugos komisarą, kad užginčytų atsisakymo pateikti jo egzamino darbo kopiją motyvų pagrįstumą. 2010 m. birželį pastarasis atsakė elektroniniu laišku; jame konkrečiai nurodė, jog „egzaminų darbai paprastai nenagrinėjami [duomenų apsaugos tikslais] <…>, nes dažniausiai nelaikomi asmens duomenimis“.

22 Gavęs šį duomenų apsaugos komisaro atsakymą P. Nowak toliau susirašinėjo su komisaru ir galiausiai 2010 m. liepos 1 d. jis pateikė oficialų skundą.

23 2010 m. liepos 21 d. raštu duomenų apsaugos komisaras pranešė P. Nowak, kad, susipažinęs su informacija, nenustatė esminių minėto įstatymo pažeidimų ir kad pagal Duomenų apsaugos įstatymų 10 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktį, kuriame numatytas nerimtų ar nepagrįstų skundų atvejis, jis nusprendė nenagrinėti skundo. Šiame laiške, be kita ko, nurodoma, kad dokumentai, kuriais remdamasis M. Nowak pageidavo įgyvendinti savo „teisę ištaisyti klaidas“, „nėra asmens duomenys, kuriems taikomas Asmens duomenų apsaugos įstatymo 6 straipsnis“.

24 P. Nowak pateikė ieškinį dėl šio sprendimo *Circuit Court* (Regioninis teismas, Airija). Šis padarė išvadą, kad ieškinys yra nepriimtinas, nes duomenų apsaugos komisarui neišnagrinėjus skundo nėra ir sprendimo, kurį būtų galima skųsti. Subsidiariai šis teismas nusprendė, kad ieškinys yra nepagrįstas, nes egzamino darbo kopija nėra asmens duomenys.

25 P. Nowak pateikė ieškinį dėl minėto teismo sprendimo *High Court* (Aukštasis teismas, Airija), jis šį sprendimą patvirtino. *High Court* (Aukštasis teismas) sprendimą savo ruožtu patvirtino *Court of Appeal* (Apeliacinis teismas, Airija). *Supreme Court* (Aukščiausiasis Teismas, Airija) leido pateikti kasacinį skundą dėl *Court of Appeal* (Apeliacinis teismas) sprendimo ir nusprendė, kad P. Nowak ieškinys dėl duomenų apsaugos komisaro sprendimo yra priimtinas.

26 Vis dėlto, kadangi *Supreme Court* (Aukščiausiasis Teismas) turėjo abejonių dėl to, ar egzamino darbo kopija gali būti laikoma asmens duomenimis, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 95/46, nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar profesinį egzaminą laikančio asmens atsakymuose įrašyta informacija gali būti asmens duomenys, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 95/46?

2. Jeigu atsakymas į pirmąjį klausimą būtų toks, kad visa tokia informacija arba jos dalis gali būti asmens duomenys, kaip tai suprantama pagal direktyvą, kokie veiksniai svarbūs nustatant, ar tam tikru konkrečiu atveju toks egzamino darbas yra asmens duomenys, ir kokia svarba turėtų būti teikiama tokiems veiksniams?“

Dėl prejudicinių klausimų

27 Savo klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės teiraujasi, ar Direktyvos 95/46 2 straipsnio a punktas turi būti aiškinamas taip, kad tokiomis sąlygomis, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, profesinį egzaminą laikančio asmens atsakymuose įrašyta informacija ir egzaminuotojo galimai dėl šių atsakymų pateiktos pastabos yra asmens duomenys, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą.

28 Šiuo klausimu primintina, kad Direktyvos 95/46 2 straipsnio a punktas apibrėžia asmens duomenis kaip „bet kurią informaciją, susijusią su asmeniu (duomenų subjektu), kurio tapatybė yra nustatyta arba gali būti nustatyta“. Pagal tą pačią nuostatą „asmuo, kurio tapatybė gali būti nustatyta, yra tas asmuo, kurio tapatybė gali būti nustatyta tiesiogiai ar netiesiogiai, ypač pasinaudojus nurodytu asmens identifikavimo kodu arba vienu ar keliais to asmens fizinei, fiziologinei, protinei, ekonominei, kultūrinei ar socialinei tapatybei būdingais veiksniais“.

29 Akivaizdu, kad profesinį egzaminą laikantis asmuo yra fizinis asmuo, kuris gali būti nustatytas arba tiesiogiai, remiantis jo vardu ir pavarde, arba netiesiogiai – pagal jo identifikacijos numerį, kurie nurodyti egzamino darbo kopijoje arba ant šios kopijos viršelio.

30 Priešingai, nei teigia duomenų apsaugos komisaras, šiomis aplinkybėmis neturi reikšmės tai, ar egzaminuotojas, taisydamas ar vertindamas egzamino darbo kopiją, gali identifikuoti egzaminuojamąjį.

31 Iš tiesų, kad duomenys galėtų būti laikomi „asmens duomenimis“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 95/46/EB 2 straipsnio a punktą, nereikalaujama, kad visa informacija, leidžianti identifikuoti atitinkamą asmenį, būtų prieinama vienam ir tam pačiam asmeniui (2016 m. spalio 19 d. Sprendimo *Breyer*, C-582/14, EU:C:2016:779, 43 punktas). Be to, neginčijama, kad tuo atveju, kai egzaminuotojas, vertindamas egzaminuojamojo per egzaminą pateiktus atsakymus, nežino jo tapatybės, egzaminą organizuojantis subjektas, šiuo atveju CAI, disponuoja būtina informacija, leidžiančia jam lengvai ir aiškiai identifikuoti šį egzaminuojamąjį pagal jo egzamino darbo kopijoje arba ant šios kopijos viršelio nurodytą identifikacijos numerį ir taip priskirti jam atsakymus.

32 Vis dėlto reikia patikrinti, ar egzaminuojamojo pateikti raštiški atsakymai ir galimai dėl jų pateiktos egzaminuotojo pastabos yra informacija, susijusi su šiuo egzaminuojamuoju, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 95/46/EB 2 straipsnio a punktą.

33 Kaip Teisingumo Teismas jau yra konstatavęs, Direktyvos 95/46 taikymo sritis yra labai plati, o asmens duomenys, kuriems skirta direktyva, įvairūs (2009 m. gegužės 7 d. Sprendimo *Rijkeboer*, C-553/07, EU:C:2009:293, 59 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

34 Iš tiesų frazės „bet kuri informacija“ vartojimas apibrėžiant sąvoką „asmens duomenys“, kuri įtvirtinta Direktyvos 95/46 2 straipsnio a punkte, atspindi Sąjungos teisės akto leidėjo tikslą šiai sąvokai suteikti plačią reikšmę, kuri neapribojama neskelbtina arba asmeninio pobūdžio informacija, o galimai apima bet kokią informaciją – tiek objektyvią, tiek subjektyvią – pranešimo ar vertinimo forma, su sąlyga, kad ji „susijusi“ su suinteresuotu asmeniu.

35 Kiek tai susiję su šia paskutine sąlyga, reikia pasakyti, kad ji yra tenkinama, jeigu, atsižvelgiant į informacijos turinį, jos tikslą ir poveikį, yra susijusi su konkrečiu asmeniu.

36 Taigi, kaip iš esmės teigia P. Nowak, Čekijos, Graikijos, Vengrijos, Austrijos ir Portugalijos vyriausybės ir Europos Komisija, egzaminuojamojo raštiški atsakymai yra tokia su asmeniu susijusi informacija.

37 Iš tiesų, pirmiausia, šių atsakymų turinys atspindi egzaminuojamojo žinių lygį ir kompetenciją konkrečioje srityje ir atitinkamai jo mąstymo procesus, įžvalgą ir kritinį mąstymą. Kai egzaminas laikomas raštu, atsakymuose, be kita ko, pateikiama su jo rašysena susijusi informacija.

38 Be to, surenkant minėtus atsakymus siekiama įvertinti egzaminuojamojo profesinius sugebėjimus ir jo gebėjimą vykdyti atitinkamas profesines užduotis.

39 Pagaliau šios informacijos panaudojimas, dėl kurio egzaminuojamasis, pavyzdžiui, išlaiko atitinkamą egzaminą arba jo neišlaiko, gali daryti poveikį jo teisėms ir interesams, nes gali nulemti, pavyzdžiui, jo galimybes užsiimti pageidaujama profesija arba darbine veikla arba turėti tam įtakos.

40 Išvada, kad egzaminuojamojo pateikti raštiški atsakymai yra informacija, kuri, atsižvelgiant į jos turinį, tikslą ir poveikį, yra su juo susijusi, galioja ir tuomet, kai kaip ir šiuo atveju egzamine galima naudotis vadovėliais.

41 Iš tiesų, kaip savo išvados 24 punkte pažymėjo generalinė advokatė, kiekvienu egzaminu siekiama apibrėžti ir nustatyti konkretaus asmens, t. y. egzaminuojamojo, asmeninius užduočių atlikimo rezultatus, o ne, priešingai, nei to siekiama tipologiniu tyrimu, gauti apie šį asmenį informaciją, kuri nėra konkrečiai su juo susijusi.

42 Dėl egzaminuotojo dėl šių atsakymų pateiktų pastabų pažymėtina, kad jie, kaip ir egzaminuojamojo per egzaminą pateikti atsakymai, yra informacija apie egzaminuojamąjį.

43 Taigi šių pastabų turinys atspindi egzaminuotojo nuomonę arba vertinimą dėl asmeninių egzaminuojamojo egzamino rezultatų, konkrečiai – dėl jo žinių ir gebėjimų atitinkamoje srityje. Be to, tokiomis pastabomis konkrečiai siekiama leisti užfiksuoti egzaminuotojo egzamino užduočių, kurias atliko egzaminuojamas asmuo, rezultatus, todėl ji pastarajam gali daryti poveikį, kaip nurodyta šio sprendimo 39 punkte.

44 Išvados, kad egzaminuotojo pastabos, susijusios su egzaminuojamojo egzamine pateiktais atsakymais, yra informacija, kuri, atsižvelgiant į jos turinį, tikslą ir poveikį, yra susijusi su egzaminuojamuoju, nepaneigia tai, jog šios pastabos taip pat yra ir su egzaminuotoju susijusi informacija.

45 Iš tiesų ta pati informacija gali būti susijusi su keliais fiziniais asmenimis ir gali būti jų asmens duomenys su sąlyga, kad šių asmenų tapatybė yra nustatyta arba gali būti nustatyta, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 95/46 2 straipsnio a punktą.

46 Be to, per egzaminą egzaminuojamojo pateiktų raštiškų atsakymų ir atitinkamų egzaminuotojo dėl šių atsakymų pateiktų pastabų kvalifikavimui, t. y. jų laikymui asmens duomenimis, priešingai, nei teigia duomenų apsaugos komisaras ir Airijos vyriausybė, negali daryti įtakos tai, jog toks kvalifikavimas iš principo egzaminuojamajam suteikia teisę gauti informaciją ar teisę pataisyti duomenis apie save pagal Direktyvos 95/46 12 straipsnio a ir b punktus.

47 Šiuo klausimu pirmiausia primintina, kaip teismo posėdyje pažymėjo Komisija, kad nemažai Direktyvoje 95/46 nustatytų principų ir garantijų yra susiję su šiuo kvalifikavimu ir nuo jo priklauso.

48 Iš tiesų, iš Direktyvos 95/46 25 konstatuojamosios dalies matyti, kad joje numatyti apsaugos principai atspindėti, pirma, duomenis tvarkančių asmenų pareigose, nes šios pareigos iš esmės yra susijusios su duomenų kokybe, techniniu saugumu, priežiūros institucijos informavimu, aplinkybėmis, kurioms esant galima tvarkyti duomenis, ir, antra, asmenims, kurių duomenys tvarkomi, suteiktose teisėse gauti informaciją apie vykdomą duomenų tvarkymą, susipažinti su atitinkamais duomenimis, reikalauti juos ištaisyti ar net tam tikromis aplinkybėmis prieštarauti dėl jų tvarkymo.

49 Taigi, jeigu būtų paneigta, kad profesinį egzaminą laikančio asmens atsakymuose įrašyta informacija ir egzaminuotojo galimai dėl šių atsakymų pateiktos pastabos yra asmens duomenys, tai reikštų, kad šiai informacijai visiškai netaikomi principai ir garantijos asmens duomenų apsaugos srityje, pirmiausia principai, susiję su tokių duomenų kokybe ir jų tvarkymo teisėtumu, nustatyti Direktyvos 95/46 6 ir 7 straipsniuose, taip pat suinteresuotojo asmens teisė gauti informaciją ar teisė pataisyti duomenis apie save ir teisė pareikšti prieštaravimą, kaip numatyta šios direktyvos 12 ir 14 straipsniuose, ir priežiūros institucijos teisė atlikti priežiūrą pagal šios direktyvos 28 straipsnį.

50 Taigi, kaip savo išvados 26 punkte pažymėjo generalinė advokatė, neginčijama, kad egzaminuojamasis pirmiausia turi teisėtą interesą, susijusį su savo privataus gyvenimo apsauga, galimybe prieštarauti tam, kad jo šiame egzamine pateikti atsakymai ir egzaminuotojo pastabos dėl šių atsakymų būtų tvarkomi nesilaikant egzamino procedūros ir, konkrečiai kalbant, kad būtų perduodami tretiesiems asmenims arba net, negavus egzaminuojamojo sutikimo, paskelbiami viešai. Be to, egzaminą organizuojantis subjektas, kaip asmens duomenų valdytojas, turi užtikrinti, jog šie atsakymai ir pastabos dėl jų būtų saugomi taip, kad tretieji asmenys su jais neteisėtai nesusipažintų.

51 Toliau konstatuotina, kad Direktyvos 95/46 12 straipsnio a ir b punktuose numatyta teisė gauti informaciją ar teisė pataisyti duomenis apie save taip pat gali būti pateisinama atsižvelgiant į egzaminuojamojo pateiktus raštiškus atsakymus ir į atitinkamas egzaminuotojo dėl jų pateiktas pastabas.

52 Žinoma, akivaizdu, kad Direktyvos 95/46 12 straipsnio b punkte numatyta teisė pataisyti tikrai negali egzaminuojamajam leisti „pataisyti“ *a posteriori* „klaidingų“ atsakymų.

53 Iš tiesų, iš Direktyvos 95/46 6 straipsnio 1 dalies d punkto matyti, kad tikslūs ir visapusiški asmens duomenys turi būti įvertinti atsižvelgiant į tikslą, kuriuo remiantis šie duomenys buvo surinkti. Šį tikslą, kiek tai susiję su egzaminuojamojo pateiktais atsakymais, sudaro galimybė įvertinti jo žinių ir kompetencijos lygį egzamino dieną. Taigi, šį lygį kaip tik atspindi šiuose atsakymuose galimai padarytos klaidos. Vis dėlto tokios klaidos niekaip nereiškia netikslumo, kaip jis suprantamas pagal Direktyvą 95/46, dėl kurio atsiranda teisė jas ištaisyti pagal šios direktyvos 12 straipsnio b punktą.

54 Kita vertus, gali susiklostyti aplinkybės, kai egzaminuojamojo atsakymai ir egzaminuotojo dėl šių atsakymų pateiktos pastabos yra netikslūs, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 95/46 6 straipsnio 1 dalies d punktą, pavyzdžiui, kai per klaidą sukeičiamos egzamino darbo kopijos, dėl to atitinkamam egzaminuojamajam priskiriami kito egzaminuojamojo atsakymai, arba prarandama dalis lapų su šio egzaminuojamojo atsakymais, todėl minėti atsakymai nėra išsamūs, arba galimose egzaminuotojo pastabose netiksliai užfiksuotas jo pateiktas egzaminuojamojo atsakymų vertinimas.

55 Be to, kaip savo išvados 37 punkte pažymėjo generalinė advokatė, negalima atmesti galimybės, kad pagal Direktyvos 95/46 12 straipsnio b punktą egzaminuojamasis turi teisę už duomenų tvarkymą atsakingo asmens paprašyti, kad jo atsakymai į egzamino klausimus ir egzaminuotojo dėl jų pateiktos pastabos po tam tikro laiko būtų ištrinti, t. y. sunaikinti. Iš tiesų, remiantis šios Direktyvos 95/46 6 straipsnio 1 dalies e punktu, asmens duomenys iš principo gali būti laikomi tokio pavidalo, kad duomenų subjektų tapatybę būtų galima nustatyti ne ilgiau, nei tai yra reikalinga tais tikslais, dėl kurių duomenys buvo surinkti arba paskui tvarkomi. Taigi, atsižvelgiant į egzaminuojamojo pateiktų raštiškų atsakymų ir egzaminuotojo dėl šių atsakymų pateiktų atitinkamų pastabų tikslą, jų išsaugojimas tokios formos, kuri leistų identifikuoti egzaminuojamąjį, *a priori* daugiau neatrodo reikalingas, kai egzamino procedūra galutinai pasibaigė ir nebegali būti apskųsta, nes šie atsakymai ir pastabos prarado bet kokią įrodomąją vertę.

56 Kadangi egzaminuojamojo raštiški atsakymai ir galimos egzaminuotojo dėl šių atsakymų pateiktos pastabos turi būti patikrinti, pirmiausia, kiek tai susiję jų tikslumu ir būtinybe juos išsaugoti, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 95/46 6 straipsnio 1 dalies d ir e punktus, ir gali būti pataisyti arba ištrinti, remiantis jos 12 straipsnio b punktu, pažymėtina, kad tai, jog egzaminuojamajam suteikiama teisė susipažinti su šiais atsakymais ir šiomis pastabomis pagal šios direktyvos 12 straipsnio a punktą, padeda siekti šiame straipsnyje nustatyto tikslo – užtikrinti egzaminuojamojo teisės į privatų gyvenimą apsaugą tvarkant su juo susijusius asmens duomenis (žr. *a contrario* 2014 m. liepos 17 d. Sprendimo *YS ir kt.*, C-141/12 ir C-372/12, EU:C:2014:2081, 45 ir 46 punktus), neatsižvelgiant į tai, ar tas egzaminuojamasis turi tokią teisę susipažinti su tvarkomais jo asmens duomenimis pagal egzamino procedūrai taikomus nacionalinės teisės aktus.

57 Šiomis aplinkybėmis reikia priminti, jog pagrindinės teisės į privataus gyvenimo gerbimą apsauga, be kita ko, apima kiekvieno fizinio asmens galimybę įsitikinti, kad jo asmens duomenys tikslūs ir tvarkomi teisėtai. Iš Direktyvos 95/46 41 konstatuojamosios dalies matyti, kad būtent siekiant sudaryti duomenų subjektui galimybę atlikti reikalingus patikrinimus šios direktyvos 12 straipsnio a punktu jam suteikta teisė susipažinti su tvarkomais jo asmens duomenimis. Ši teisė susipažinti yra būtina, be kita ko, tam, kad duomenų subjektas prireikus galėtų iš duomenų valdytojo pareikalauti ištaisyti, ištrinti arba blokuoti šiuos duomenis ir pasinaudoti šios direktyvos 12 straipsnio b punkte įtvirtintina teise (2014 m. liepos 17 d. Sprendimo *YS ir kt.*, C-141/12 ir C-372/12, EU:C:2014:2081, 44 punktas ir nurodyta jurisprudencija).

58 Galiausiai, pažymėtina, viena vertus, kad teisė gauti informaciją ar teisė pataisyti duomenis apie save, remiantis Direktyvos 95/46 12 straipsnio a ir b punktais, netaikoma egzamino klausimams, kurie, kaip tokie, nėra egzaminuojamojo asmens duomenys.

59 Kita vertus, tiek Direktyva 95/46, tiek Reglamentas 2016/679, kuris ją pakeičia, numato tam tikrus šių teisių apribojimus.

60 Taigi, remdamosi Direktyvos 95/46 13 straipsnio 1 dalies g punktu, valstybės narės gali imtis teisėkūros priemonių, kuriomis apribojama pareigų ir teisių, numatytų, visų pirma, šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalyje ir 12 straipsnyje, apimtis, kai toks apribojimas yra būtinas siekiant apsaugoti kitų asmenų teises ir laisves.

61 Reglamento Nr. 2016/679 23 straipsnio 1 dalies e punkte išplečiamas apribojimo pagrindų sąrašas, kuris yra nustatytas Direktyvos 95/46 13 straipsnio 1 dalyje, kas apimtų „kitus Sąjungos ar valstybės narės svarbius tikslus, susijusius su bendrais viešaisiais interesais“. Be to, Reglamento Nr. 2016/679 15 straipsnio, susijusio su suinteresuoto duomenų subjekto teise susipažinti su duomenimis, 4 dalyje numatyta, kad teisė gauti asmens duomenų kopiją negali daryti neigiamo poveikio kitų teisėms ir laisvėms.

62 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktus klausimus reikia atsakyti, kad Direktyvos 95/46 2 straipsnio a punktas turi būti aiškinamas taip, kad tokiomis aplinkybėmis, kokios nagrinėjamos pagrindinėje byloje, egzaminuojamojo per egzaminą pateikti raštiški atsakymai ir egzaminuotojo dėl šių atsakymų pateiktos atitinkamos pastabos yra asmens duomenys, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

63 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo 2 straipsnio a punktas turi būti aiškinamas taip, kad tokiomis aplinkybėmis, kokios nagrinėjamos pagrindinėje byloje, egzaminuojamojo per egzaminą pateikti raštiški atsakymai ir egzaminuotojo dėl šių atsakymų pateiktos atitinkamos pastabos yra asmens duomenys, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą.

Parašai.